

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील तरतुदीनुसार केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे धर्तीवर राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील दिव्यांगांसाठी पदांचे सुनिश्चिती करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्र.: दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२

दिनांक: - ०२ फेब्रुवारी, २०२१

वाचा:- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६

२) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि.०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना.

३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र.दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२ दि.१२.११.२०२०

४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र.दिव्यांग-२०१३/प्र.क्र.३५/दि.क.२, दि.०७.१०.२०१६

प्रस्तावना:-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगांसाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार केंद्र शासनाने दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून सदर यादी केंद्र शासनाच्या www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर Policy/Acts/Rules- Notification येथे List of Post Identified suitable for Persons with Benchmark Disabilities notified on ०४.०१.२०२१ या शिर्षाखाली प्रसिध्द केली आहे. उपरोक्त क्र.४ येथिल सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि.०७.१०.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील पदे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्याबाबतच्या सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत. त्यानुसार राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्यात आली होती. तथापि संदर्भ क्र. २ येथिल केंद्र शासनाच्या अधिसूचनेनुसार (केंद्र शासनाच्या धर्तीवर) सदर पदांचे सुनिश्चितीकरण करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगांसाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे तसेच ३ वर्षापेक्षा जास्त नसेल इतक्या नियत कालांतराने दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेल्या शासन सेवेतील जागांच्या यादीचे पुनर्विलोकन करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार केंद्र

शासनाने वाचा क्र.०२ येथिल दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून सदर यादी केंद्र शासनाच्या www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर Policy/ Acts/ Rules- Notification येथे List of Post Identified suitable for Persons with Benchmark Disabilities notified on ०४.०१.२०२१ या शिर्षाखाली प्रसिध्द केली आहे. यास्तव राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील दिव्यांगांसाठीची पदे सुनिश्चित करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार सर्व प्रशासकीय विभागांना खालीलप्रमाणे शासन निर्णयान्वये सूचना देण्यात येत आहे.:-

अ) केंद्र शासनाने पदसुनिश्चिती करून दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेली गट "अ" ते गट "ड" मधील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर (अधिनस्त कार्यालयातील पदांसह) आहेत, अशा पदांबाबतचा शासन निर्णय संबंधीत प्रशासकीय विभागाने त्यांच्या स्तरावर निर्गमित करावा. सदर शासन निर्णयाची प्रत सामान्य प्रशासन विभाग, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग व आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांना अग्रेषित करण्यात यावी.

ब) केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित राहतील. त्याप्रमाणे संबंधीत प्रशासकीय विभागाने शासन निर्णयामध्ये सदर पदांचा समावेश करावा.

क) राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील उपरोक्त मुद्या क्रमांक "अ" व "ब" व्यतिरिक्त जी पदे अस्तित्वात आहेत अशा पदांच्या कामाचे स्वरूप (आवश्यक शारिरीक योग्यता), कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या यास अनुसरून संबंधीत प्रशासकीय विभागाचे अभिप्राय (प्रस्तावित दिव्यांग संवर्ग) इत्यादीसह स्वयंपूर्ण प्रस्ताव प्रधान सचिव (सामाजिक न्याय विभाग) यांचे अध्यक्षतेखालील दि.१२.११.२०२० रोजीच्या परिपत्रकान्वये गठीत तज्ञ समितीसमोर केंद्र शासनाच्या अधिसूचनेतील नमुन्यानुसार सादर करण्यासाठी संबंधीत प्रशासकीय विभागाने २५ प्रतीमध्ये सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाकडे पाठवावा.

ड) वरील मुद्या क्र."क" येथिल पदे तज्ञ समितीकडून सुनिश्चित झाल्यानंतर त्याबाबतचा शासन संबंधीत विभागाकडून निर्गमित करण्यात यावा व त्याची प्रत सामान्य प्रशासन विभाग, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग व आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे यांना अग्रेषित करावा.

इ) उपरोक्त मुद्या क्र. "अ", "ब" व "क" बाबतची कार्यवाही संबंधीत विभागाने सदर शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकानंतर १० दिवसांच्या आत पूर्ण करावी.

ई) यापुर्वी एखादा संवर्ग लक्षणीय दिव्यांगत्व असलेल्या दिव्यांगांसाठी राखीव असल्यास सदर संवर्ग त्या लक्षणीय दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित राहील.

एफ) वरील प्रमाणे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेली पदे तातडीने भरण्याची कार्यवाही संबंधीत प्रशासकीय विभागाने करावी. तसेच दिव्यांगांची सदर पदे भरण्यासाठी देण्यात येणारी जाहिरात ही राज्य स्तरावरील किमान २ मराठी व इंग्रजी वृत्तपत्रे त्याचप्रमाणे शासनाच्या वेबसाइटवर प्रसिध्द करावी.

आय) जे पद निम्न (फिडर केडर) स्तरावर दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केले असेल असे पद पदोन्नतीच्या पदाकरीता आपोआपच दिव्यांगांच्या सदर प्रवर्गासाठी सुनिश्चित केले असल्याचे समजण्यात यावे.

जे) उपरोक्त प्रमाणे दिव्यांगांसाठी पदसुनिश्चिती करण्यात आल्यानंतर दर तीन वर्षांपेक्षा कमी कालावधीत सदर पदांचे पुनर्विलोकन संबंधीत विभागाद्वारे करण्यात यावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात येत असून त्याचा संकेतांक २०२१०२०२१११२५४९८२२ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्याम तागडे)

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय मुंबई.
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय मुंबई.
४. मा.मंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. मा.राज्य मंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा/विधान परिषद, विधानमंडळ, मुंबई.
७. मा.विधानसभा/विधान परिषद सर्व सदस्य, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
८. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
९. अ.मु.स/प्र.स./सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मुंबई
- १०.प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११.प्रधान सचिव, विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२.आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे
- १३.सहसचिव (दिव्यांग कल्याण), सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४.सह/उपसचिव, (सेवा), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १५.सह/उपसचिव, आस्थापना, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६. समितीचे संबंधीत सर्व सदस्य (दिव्यांग कल्याण आयुक्तालयामार्फत)
- १७.निवड नस्ती/दिव्यांग कल्याण-२.